

Program 2015-2019

Utkast november 2014

Verdigrunnlag

Venstre er det sosialliberale partiet i norsk politikk. Vi er en del av en internasjonal idétradisjon som går tilbake til opplysningstidas humanisme og 16- og 1700-tallet med krav om frihet fra tvang og vilkårlig styre. Harstad Venstre ble dannet allerede i 1883, og den gang var lærernes strid mot staten utgangspunktet for dannelsen av det lokale partilaget. En av forgrunnsfigurene var ordfører Rikard Kaarbø. Da Venstre ble dannet i 1884 var den sosiale liberalismens kjerne lik i dag: frihet for den enkelte kombinert med ansvar for hverandre. Venstre tror at mennesker som gis frihet er best i stand til å ta ansvar for seg selv, sine medmennesker og livsgrunnlaget for våre etterkommere. Venstre har vært viktige for innføring av folkestyret, utbygging av den offentlige skolen og begynnelsen på velferdsstaten og stått i spissen for viktige reformer som parlamentarisme, religionsfrihet, juryordningen og allmenn stemmerett. Våre grunnleggende ideer om menneskerettigheter, maktspredning og samfunnsorganisering har fått stort gjennomslag.

Liberal politikk tar utgangspunkt i det enkelte mennesket. Liberal politikk skal være et utålmodig arbeid for rettferdige løsninger som gir alle mennesker frihet. Alle skal ha mulighet til å bruke sine evner til beste for seg selv og samfunnet. Vi ønsker en stat som aktivt bekjemper sosial urettferdighet i samfunnet. Samtidig ønsker vi å unngå at staten og utvalgte interesseorganisasjoner får for stor makt på bekostning av enkeltmennesket og mangfoldet i det sivile samfunnet.

Venstres [prinsippprogram](#), som sist ble vedtatt i 2007, slår fast ti prinsipper som danner grunnlaget for all vår politikk:

1. Friheten skal gjelde overalt, for alle
2. Det personlige ansvaret er ufravikelig
3. Alle har ansvar for hverandre, for miljøet og for kommende generasjoner
4. Virkelig frihet forutsetter felleskap og rettferdighet
5. Alle er likeverdige, men ingen er like
6. Politikk skal fremme livskvalitet og menneskelig vekst
7. Politisk makt skal komme nedenfra
8. Makt skal spres og balanseres
9. Den liberale staten er upartisk, sterk og begrenset
10. Liberalismen er optimistisk og alltid underveis

Harstad Venstre er opptatt av at folkestyret fortsatt skal være basert på borgernes aktive deltakelse og engasjement i lokalsamfunnet. Demokratiet er ikke et statisk og definert styresett. Det bør være i utvikling og alltid på vei til et mer transparent, mer rettferdig og mer vitalt folkestyre. Det var i sin tid Venstre som sørget for innføring av "Innbyggernes spørretime" som innleder hvert kommunestyremøte. Vi setter folk først!

En moderne miljøpolitikk

Venstre er miljøgarantisten i norsk politikk. Menneskeskapte trusler mot livsgrunnlaget på jorden gjør det tvingende nødvendig med en radikal miljøpolitikk. Kortsiktighet og særinteresser må vike der det er nødvendig og føre var-prinsippet må ligge til grunn for alle beslutninger. Harstad Venstre er stolte av at vi lyktes øke stillingsandelen med fokus på miljø i Harstad kommune, og er glade for det arbeidet som dermed har vært mulig, slik som prosjektet Ren Harstad Havn. Miljøfokus må dras inn i alle deler av kommunens virksomhet, og vektlegging av miljøhensyn bør være en selvfølgelig del av anskaffelsesreglementet.

Harstad Venstre har de siste årene stått i bresjen for en markering av Verdens Miljødag 5.juni. Mange kjenner Harstad som "Oljebyen"; vi vil heller kjenne den som "Miljøbyen". Vi er derfor glade for det tverrpolitiske engasjementet Klimavenner viser, som har gitt synliggjort miljøpolitikken ved både forrige valgkamp og gjennom sine arrangementer siden. Harstad Venstre vil hjelpe forbrukerne til å ta grønnere valg gjennom bevisstgjøring på alt fra små hverdagstiltak til store samfunnsendringer.

Grønn byutvikling

Harstad Venstre ønsker et grønnere sentrum med tilgang til sollys, ren luft, grøntarealer og utsyn til havet. Planarbeid, og da særskilt Sentrumsplanen, er sentral for å oppnå den målsettingen. Harstad er en by med mange fortrinn, og det er disse fortrinnene vi skal utvikle og ta vare på: nærhet til naturen, nærhet til havet og et kompakt bysentrum. Harstad Venstre mener fortetting og bedre utnyttelse av ubrukt bebyggelse er viktige virkemidler for å oppnå dette. I dagens sentrum er det over 70 mål ledig areal, og Harstad Venstre mener dette er tilstrekkelig for å oppnå våre målsetninger med sentrumsutviklingen. Harstad Venstre er positive til videreutvikling av Generalhagen som Imella-prosjekt, og opplever at det bygger opp under disse målsetningene.

Med våre mål om mer gangvei, mer kollektivtrafikk og et grønnere sentrum var det også nødvendig med en større omlegging av veinettet i Harstad, og vi valgte derfor til sist å støtte opp om Veipakke Harstad. Fjernvarmeanlegget på Hjellholmen bidrar positivt til mer miljøvennlig oppvarming gjennom omlegging fra gamle, forurensende oljefyrer til fordel for mer miljøvennlige løsninger. 64% av energiforbruket i private hjem går med til oppvarming. Det er mye å hente på løsninger som tettingslister rundt vinduer, etterisolasjon og annet valg av varmekilde. Det er derfor viktig å stimulere til gode miljøvalg gjennom belønningsordninger.

Harstad Venstre vil:

- at det tilrettelegges for at folk kan komme seg fram uten bruk av bil
- redusere overflateparkering til et minimum, ingen biler skal lenger ha beste utsikt til havet
- bruke fortetting som virkemiddel for bedre arealutnyttelse og økt vitalisering av sentrum, framfor arealutvidelse ved utfylling
- sikre tilgang til havnefronten både gjennom å regulere maks byggehøyde sjønært og gjennom tilgjengelighet langs kaia.
- tilrettelegge for flere grønne lunger, gjennom opprusting av Generalhagen og reduksjon av arealbruk til parkeringsplasser i sentrum

- stimulere til mer miljøvennlig oppvarming gjennom å vurdere tilskuddsordning eller reduksjon i eiendomsskatt ved investeringer som rentbrennende ovner, tilkobling til fjernvarmeanlegget eller andre ENØK-tiltak i egen bolig

Kommunikasjon og kollektivtransport

For at flest mulig skal kunne reise kollektivt støtter Harstad Venstre opp om en omlegging av kollektivtransporten til mer gjennomgående ruter hvor bussene får fortrinnsrett gjennom sentrum. For endelig trasévalg er kjennskap til konsekvensanalysene nødvendig. Effektene av kollektivsatsing er størst dersom dette kombineres med ulike trafikkreduserende tiltak som økte parkeingsavgifter eller økte drivstoffpriser.

Harstad Venstre vil:

- tilrettelegge for at arbeidsgivere, og særskilt da også kommunen selv, tilbyr ansatte månedskort framfor parkeringsplass
- i større grad tilrettelegge for innfartsparkering framfor midtbyparkering
- ha bedre fremkommeligheten for kollektivtransporten gjennom sentrum, gjennom smidig trasévalg i ny ordning
- sørge for etablering av sykkelstativ ved alle busstopp for å gjøre det enda enklere å velge kollektive løsninger

Ressursbruk og avfall

Venstres hovedfokus er at avfallsressursene forvaltes på en best mulig måte til det beste for oss og for framtidens borgere. Å sette folk først er å øke utnyttelsen av avfall som ressurs, samtidig som utslipp av klimagasser og miljøgifter minimeres.

Harstad Venstre har i foregående periode satt fokus på mer miljøriktig gjenvinning og avfallshåndtering. Vår interpellasjon i kommunestyret har bidratt til at vårt renovasjonsselskap nå har ansvaret for hele kjeden i avfallshåndteringen, gjennom å nå har overtatt innsamling av avfall i Harstad kommune. Dette tror vi på sikt vil bidra til et sterkere HRS, som gir muligheter for tjenesteutvikling i en mer miljøriktig retning. Harstad kommune er gjennom eierskap i HRS i posisjon til å kreve dette. Med dagens praksis blandes kildesortert matavfall og brennbart avfall, før det kjøres til forbrenningsovn i Kiruna. På denne måten ødelegges en del av næringsstoffene i matavfall som ellers kunne vært utnyttet. Det finnes alternativ utnyttelse med større miljøgevinst, som biogassproduksjon og kompostering. Sverige har kommet svært langt når det gjelder biogassproduksjon, og med en slik utnyttelse oppnås både biogass til drivstoff og biorest til gjødsel. Når forbrukerne selv må levere fraksjoner ved hentestasjoner reduserer dette viljen til kildesortering, og en lavere andel gjenvinnes. Ved dagens praksis er det flere fraksjoner som ikke sorteres ut, slik som husholdningsplast og bølgepapp. Videre vet vi at nærmere 1/3 av det som i dag sendes til Kiruna kunne vært materialgjenvunnet.

Harstad Venstre vil:

- at flere fraksjoner hentes hjemme hos forbrukerne
- at husholdningsplast kildesorteres av forbrukerne og deretter nyttegjøres til materialgjenvinning
- at alternativ gjenvinning av matavfall utredes
- at forbrukeren fortsatt skal kunne få reduksjon i renovasjonsavgiften ved egen kompostering

- at det gjøres mer holdningsarbeid og kampanjer rettet mot forbrukerne for bedre kildesortering
- arbeide for oppbygging av et "Byttetorg" hos HRS på Stangnes for gjenbruk av særskilt sportsutstyr, interiør og barnevogner

Et oljefritt Lofoten, Vesterålen og Senja

Med en bærekraftig framtid for øyet mener vi at kortsiktighet og særinteresser må vike. Venstre krever at Lofoten, Vesterålen og Senja må vernes mot petroleumsaktivitet. Venstre har gjennom sitt samarbeid med H/FrP-regjeringen sikret en foreløpig seier i denne kampen. Forvaltning av norsk sokkel handler om å gi tillatelse til utvinning av noen områder og verne om andre. Lofoten og Vesterålen er sårbar som torskens fødeavdeling, sildelarvenes ferdelsåre, habitat for spermasetthval og vågehval, lundefuglenes rede og med et av verdens største korallrev. Faginstanser som Havforskningsinstituttet og Direktoratet for Naturforvaltning fraråder oljeboring utenfor Lofoten og Vesterålen, og Venstre lytter til de sterke faglige argumentene. Siden sokkelen i dette området er smal vil eventuell drift også komme svært nær land med de risikoene det medfører.

Harstad Venstre vil:

- verne Lofoten, Vesterålen og Senja for oljeboring

Miljø og næring

I flere situasjoner må ulike hensyn veies opp mot hverandre, og særskilt gjelder dette næringsinteresser og miljøinteresser. Venstre mener det for å sikre det biologiske mangfoldet er nødvendig å redusere inngrepene i naturen gjennom god forvaltning og økt vern. Det er i Harstad allerede regulert for flere nye næringsareal (se kapittel om Næring), og det har i mange år vært aktører som har frontet Arnøya som det neste næringsarealet.

Arnøya er imidlertid et område av både historisk, kulturell og biologisk verdi, som Harstad Venstre ønsker å bevare. Første gang øya nevnes i historieverk er omkring 1440, men først fra omkring 1700 skrives det om fast bosetning. Langs østsida av øya går en kalkrygg som er definert som svært viktig grunnet artsrikdom. Langs strandbeltet Hestvika har feltundersøkelser vist de tidligste kjente sporene etter mennesker i Harstad. Det er her gjort funn fra eldre steinalder på to lokalisasjoner. Hestvika er i dag først og fremst en naturperle og et yndet bade- og turområde.

Harstad Venstre vil:

- at Arnøya og Hestvika vernes, og andre områder utvikles til næringsformål.
- at næringsutvikling og vekst må gjøres med andre grep enn irreversible inngrep i biologisk mangfold og kulturarv
- ha en bærekraftig kystsoneplan som ivaretar miljøhensyn eksempelvis i etablering av nye oppdrettsanlegg

Friluftsliv

Harstad Venstre mener at et aktivt friluftsliv er positivt både for byen og for folkehelsa. Alle skal ha rett til naturopplevelser, til å ferdes fritt og til å høste av naturens overskudd. Norsk natur,

allemannsretten og friluftsliv er et grunnlag for reiselivet, og har stor betydning for stedstilørighet og bosettingsmønster. Det gjøres i dag mye godt arbeid for å bidra til opplevelser for flere, gjennom kommunens utvikling av gapahuker og vedkjøring i Folkeparken og initiativ som eksempelvis "Ti på topp" og "Stien langs sjøen".

Harstad Venstre mener Folkeparken innehar en særlig rolle for friluftslivet i Harstad, og tror en videreutvikling i tråd med dagens praksis vil bringe Folkeparken videre. Harstad Venstre mener at flere tilrettelagte stier for funksjonshemmede og fortsatt arbeid som merking av løyper, utvikling av møtepunkt ved gapahuker og lett atkomst via parkeringsplassen er det som best bidrar til folkehelsen.

Harstad Venstre vil:

- at folkeparken skal videreutvikles i tråd med dagens praksis, og at et privat servicehus ikke bør prioriteres

Bærekraftig matproduksjon

For varig fruktbarhet i jorda, nok og rent vann og for rettferdighet over landegrensene tar vi hver dag valg når vi handler i butikken. Økologisk landbruk er et viktig alternativ, og det er tydelig at når flere forbrukere tar tydelige valg gir det også flere tilbydere med økologiske alternativer. Det samme gjelder rettferdig handel, som eksempelvis Fair-Trade-ordningen.

Harstad Venstre vil:

- styrke tilbudet og etterspørselen etter økologiske og rettferdige varer, blant annet gjennom at det offentlige etterspør miljøvennlige varer og varer som er tilvirket med høye etiske og sosiale standarder
- arbeide for at Harstad blir en FairTrade-kommune

En framtidsrettet velferdspolitik

En viktig del av Venstres verdigrunnlag omhandler ansvar for fellesskapet, og velferdsstaten er å organisere dette ansvaret. Men for Venstre er velferdssamfunnet mer enn velferdsstaten. Offentlige velferdstjenester kan aldri erstatte nærhet og omsorg i frivillige fellesskap, familie og nærmiljø. Venstre er positive til private initiativ innen omsorg, og oppfatter dette som supplerende og konkurrerende tilbud som ikke skal gå på bekostning av et velutbygd offentlig helsevesen. Samtidig erkjenner Harstad Venstre at privatisering ikke alltid er mulig i et så lite marked som Harstad er. Venstre er opptatt av at nødvendig helsehjelp bør gis nært der folk bor. Harstad Venstre har i kommunestyret de siste årene vært partiet som alltid fronter forebyggende helsearbeid. Å investere i framtida betyr vunnet funksjon, vunnet leveår, vunnet helse, og kan også bety reduserte kostnader i et samfunnsøkonomisk perspektiv. Samhandlingsreformen tvinger fram endringer. Venstre vil også de neste fire årene sette folk først gjennom å gå i bresjen for forebyggende helsearbeid. Harstad kommune har mange gode tiltak innen ulike deler av kommunens organisasjon, men en viktig utfordring er å koordinere de ulike tiltakene og hjelpe brukerne å finne fram i organisasjonen.

Forebyggende helse

Harstad har en æra bak seg hva gjelder forebyggende arbeid innen skadeforebygging, som første andregangs regodkjente Safe Community-kommune. Den gode erfaringen med skadeforebyggende arbeid er det på tide å ta videre til også andre forebyggende arenaer. Harstad Venstre mener folkehelsearbeidet og forebyggende helse bør prioriteres sterkere enn i dag. Dersom vi skal gi bedre helse må vi dreie mer av innsatsen over fra behandling til forebygging, vi må velge tidlig intervensjon framfor sen reparasjon. Harstad Venstre er kjent med at vi har en folkehelsekoordinator i Harstad, men det er for lite kjent hvilke folkehelseutfordringer vi har, og dermed ei heller hvor vi bør sette inn støtet.

Harstad Venstre er positive til grunntakene bak Samhandlingsreformen med styrking av primærhelsetjenesten, desentralisering av oppgaver og fokus på forebygging. Harstad Venstre vil arbeide aktivt for at reformen blir et faktisk gode. Etablering av et lavterskeltilbud for livsstilsendring som røykeslutt, kosthold og fysisk aktivitet, Frisklivssentralen, var et viktig skritt. Evalueringer av frisklivssentraler ellers i landet viser god rekruttering fra brukere med ulik bakgrunn, positive tilbakemeldinger fra henvisere og studier indikerer bedre fysisk form, redusert vekt og økt selvpålevd helse. Frisklivssentralen er en måte å direkte møte kommunens pålagte krav om medfinansiering av sykehusinnleggelser på. Gjennom forebyggende tiltak kan helse vinnes og framtidige innleggelser unngås. Likevel har Frisklivssentralen ved flere budsjettdiskusjoner stått for fall, og Harstad Venstre har stått på for å forhindre dette.

Folkeparken er i dag en av Harstads viktigste arenaer for forebyggende helsearbeid, og omtales nærmere under "Miljø".

Den største gevinsten med forebyggende arbeid henter vi der vi treffer de yngste; barna og deres familier. Venstre har med dette for øyet foreslått en opptrappingsplan som gir 1.000 helsesøstre, til en prislapp på 125 millioner kroner pr. år i en fireårsperiode. Når kommunens frie inntekter økes er det kommunestyrets ansvar å sørge for at mer går til Helsestasjonen. Også i Harstad er det nødvendig å gjøre grep for å styrke oppvekstmiljøet og snu trender hva gjelder psykisk uhelse og overvekt.

Harstad Venstre vil

- at folkehelsearbeidet prioriteres sterkere, bl.a. gjennom ferdigstilling av folkehelseplanen
- prioritere Frisklivssentralen, og ønsker også å utvide med flere ansatte av ulik fagbakgrunn, eksempelvis ernæringsfysiolog
- arbeide for større overføringer til helsestasjonen i tråd med større og flere oppgaver
- at Folkeparken videreutvikles i tråd med dagens praksis, som den viktigste arena for folkehelsen i Harstad
- reetablere et demonstrasjonsanlegg for kjøkken for innvandrere og andre, som et ledd i skadeforebyggende arbeid

En verdig alderdom

Respekt for ulike ønsker er grunnlaget for verdighet i eldreomsorgen. Derfor vil Harstad Venstre arbeide for at det tilbys et vidt spekter av pleie- og omsorgstjenester i kommunen, slik at du kan

få varm velferd når du trenger det. Harstad Venstre hadde i vårt forrige program en konkret målsetning om å lykkes å få på plass Bergsodden sykehjem med 72 plasser. Det er vi svært fornøyde med at vi tverrpolitisk fikk til.

Harstad Venstre har i foregående periode hatt interpellasjon om Hverdagsrehabilitering, som deretter sparket i gang både et forprosjekt og nå et pilotprosjekt. Hverdagsrehabilitering er enkelt forklart når man tilbyr trening i hjemmet i en tidsavgrenset fase med mål om å opprettholde og styrke funksjon, og med dette også utsette funksjonsfall. De som driver treningen er gjerne fysioterapeuter, ergoterapeuter eller spesialopplærte hjemmetrenere. Essensen er å endre fokus fra pleie og hjelp, til støtte i å utnytte egne ressurser og egen deltakelse i hverdagssituasjoner. Målgruppa kan være nærmest alle eldre med et hjelpebehov og et rehabiliteringspotensiale. Eldre mennesker har ønsker om å klare seg selv og delta i samfunnet, så sant ikke sykdom og store funksjonstap setter begrensning. Derfor er hverdagsrehabilitering et solid bidrag til velferd, mestring og verdighet

Harstad Venstre har også kjempet for, og lyktes med, utvidelse av dagsentertilbudet for demente ved Stangnes sykehjem.

Harstad Venstre vil:

- arbeide for Eldres hverdagstilbud i form av aktivitetssentrene
- arbeide for gjenbruk av gamle Sama sykehjem innen eldreomsorgen, eksempelvis gjennom omgjøring til omsorgsboliger
- arbeide for mer bruk av dagsentertilbud for eldre, særlig innen demensomsorgen
- videreutvikle "Hverdagsrehabilitering" fra pilotprosjekt til drift
- være offensive når det gjelder bruk av velferdsteknologiske hjelpemidler for bedre omsorgstjenester

Psykatri og rus

Psykiske lidelser er i dag den viktigste årsak til sykemelding og uførepensjon, og det ventes en økning i årene framover mot 2030. Psykiske lidelser mer enn kroppslige lidelser bidrar til et utenforskap framfor inkludering og deltakelse. Psykiske lidelser kan også være dødelig sykdom, depresjon gir like mye høyere dødelighet som hva bruk av tobakk gjør. Vi vet at økningen av psykiske lidelser i hovedsak vil komme blant barn og unge. Det anslås at så mange som 15-20 % av dem mellom 3 og 18 år har nedsatt funksjon i hverdagen som følge av symptomer på psykiske vansker og lidelser.

En særskilt utfordring innen psykisk helse er pasientgruppen med samtidig rus- og psykisk lidelse. Ruslidelsen og den psykiske lidelsen virker gjensidig forsterkende. Harstad Venstre ønsker å lytte til fagfolk omkring organisering av behandlingen, og erkjenner at tilstedeværelse og oppfølging i hjemmet handler om mer enn avsatt timetall. I dette ligger også finansieringsordningen, og Harstad Venstre har bedt om en evaluering av innsatsstyrt finansiering innen psykiatritjenester. Særskilt er dette viktig når vi vet at innsatsstyrt finansiering i dag mangler faktorer som gjør det lønnsomt å drive forebyggende arbeid.

Harstad Venstre vil:

- arbeide for fortsatt kommunepsykolog utover prosjektperioden, som et lavterskeltilbud særskilt for ungdom
- arbeide for oppstart av Psykisk Helseteam for barn og unge
- sørge for en evaluering av innsatsstyrt finansiering innen psykiatritjenester
- øke antall kommunale boliger, og å gi botilbud som best passer den enkeltes behov.

Familiens hus

Familiens hus er en modell hvor forebyggende tjenester rettet mot barn og familie er samlet bak en dør. Gjennom en lavere terskel nås flere, og gjennom samarbeid blir tjenestene bedre. Helsestasjonen i huset vil være et tilbud for alle, og med samlokalisering med for eksempel PPD, barnefysioterapeut og barnevern blir det tverrfaglige samarbeidet mer tilgjengelig for de som trenger det. Målsetningen er å fremme trivsel og god helse for barn, unge og deres familie, og å styrke barn og unges oppvekstvilkår. Barn skal ikke være kasteballer. Det trengs en tverrfaglig og helhetlig innsats hvor barna er i sentrum.

Harstad Venstre vil:

- samlokalisere forebyggende tjenester som angår barn og familie
- vurdere Familiens hus inn i gamle Harstad barneskole når ny byskole står ferdig

Vårt lokalsykehus

Venstre mener at å opprettholde kvaliteten på det offentlige helsetilbudet i folks nærmiljø er den viktigste sikkerheten mot privatisering og klasseskiller i helsesektoren. Harstad sykehus er et godt og velrenommert lokalsykehus, og det ønsker Venstre også for framtida. Dette innebærer både generell kirurgi og indremedisin, akuttmottak, gynekologisk tilbud og fødetilbud, samt tilbud innen fysikalsk medisin og rehabilitering. I inneværende periode har Harstad Venstre tatt initiativ til uttalelser fra kommunestyret på temaer som fødetilbud og behov for helikopterbase. Harstad Venstre vil til ethvert tidspunkt støtte opp om vårt lokalsykehus. Et godt lokalsykehus gir trygghet.

Bruk av private tjenester kan være en avlastning av det offentlige, men dersom det gis full frislipp med fritt behandlingsvalg tror Venstre det vil medføre prioritering av de enkle og ufarlige lidelser, framfor sammensatte og komplekse; og der pengene rår settes ikke folk først.

Harstad Venstre vil:

- arbeide for at Harstad sykehus beholder og utvikler dagens funksjoner, herunder også forhindre sommerstengt fødeavdeling
- arbeide for god rekruttering av spesialister til vårt lokalsykehus

Kunnskap som kjernesak gjennom 130 år

Frihet og ansvar forutsetter like muligheter til å bruke sine evner til det beste for seg selv og samfunnet. Mulighetene skapes gjennom kunnskap, og med dét er kunnskap en av Venstres virkelige kjernesaker. Slik har det også vært gjennom hele Venstres 130-årige historie, og vi er stolt over hvordan partiet med Johannes Steen i spissen har formet den norske folkeskolen. Kunnskap og kompetanse danner grunnlaget for demokrati, verdiskaping og velferd.

En myk start

De siste årenes satsning på full barnehagedekning har gitt oss en stor barnehageutbygging og stadig større barnehager. Samtidig har det gitt voksesmerter med et etterslep på utdanningen av tilstrekkelig mange førskolelærere. De fleste velger oppstart i barnehage like etter foreldrepermisjonen, noe som gir en yngre barnegruppe enn tidligere. Ulike foreldre og ulike barn gir et behov for mangfoldighet i barnehagesektoren. I Harstad har vi fortsatt en utfordring med antall totale barnehageplasser samtidig som eldre barnehagebygg er klare for utskiftning. Harstad Venstre vil sikre full barnehagedekning samtidig som vi styrker kvaliteten og valgmulighetene. Foreldre ønsker barnehageplass fortrinnsvis nært hjem eller nært arbeidsplass, og i Harstad betyr det at det er et stort behov for også sentrumsnære barnehageplasser.

Harstad Venstre vil:

- arbeide for fortsatt mangfoldighet i Harstads barnehagestruktur, herunder bevare familiebarnehager som et alternativ
- arbeide for full barnehagedekning i Harstad kommune, også for barn født etter 01.09

Læreren er nøkkelen

Venstre mener at skolens viktigste oppgave er å gi den enkelte elev et best mulig kunnskapsnivå, gode grunnleggende ferdigheter og tro på egne evner. Dyktige og motiverte lærere er nøkkelen til en god skole. Det innebærer at Harstad Venstre prioriterer lærertetthet, kvalitet på undervisning og spesialpedagogikk framfor skolebygninger og byråkratiske rapporteringssystemer. Da KS krevde endringer i arbeidstidsbestemmelsene for lærerne i fjor, var Harstad Venstre tydelige på vår bekymring for forslaget sine konsekvenser, og foreslo også at Harstad kommunestyre som arbeidsgivere burde gi tilbakemelding til sin arbeidsgiverorganisasjon. Her ble vi dessverre i mindretall. Venstre er partiet som sterkest har tatt til ordet for reduksjon av byråkrati i alle sektorer. Lærerne trenger mer tid til planlegging og tilrettelegging av undervisning, ikke å overøses av nye rundskriv og bestemmelser. Norsk skole blir ikke bedre ved enda mer sentral styring. Vi må ha større tillit til fagfolks kunnskaper, meninger og vilje til ansvar. At lærerne får nok tid til å være lærer, er avgjørende for at vi skal kunne gi hver enkelt elev tilpasset og god opplæring. En elev som får utfordringer tilpasset egne forutsetninger vil oftere være en motivert elev.

I Harstad har vi dessverre i dag store udekkede behov både hva gjelder lærerressurser, skolemiljø og undervisningsmateriell. Harstad Venstre stemte i starten av inneværende periode for en skolestrukturendring som innebar reduksjon av antall skoler. Dette grepet var på det tidspunktet et nødvendig grep foretrukket framfor å redusere antall lærere betydelig. Harstad Venstre håper at vi med ro i skolestrukturen får tid til å fokusere på innholdet i skolen. Harstad Venstre har derfor blant annet kommet med innspill om opprettelse av Internasjonal skole som et supplement og alternativ til den offentlige skolen.

Skolen er også en viktig arena for forebyggende helsearbeid. 7 av 10 helsesøstre sier de har for lite tid til å drive forebyggende arbeid. Flere helsesøstre inn i skolen gir mulighet for et større fokus på forebyggende innsats, som mobbing, seksualundervisning, psykisk helse og overgrep.

Harstad Venstre vil:

- gi skolen frihet til å lage egne valgfag tilpasset elevenes ønsker og behov, også med utgangspunkt i kompetansen blant egne lærere
- sikre elever på ungdomstrinnet bedre mulighet til å følge fag i videregående skole
- legge til rette for mer praktisk opplæring i ungdomsskolen
- benytte kompetanseplanen for grunnskolen som aktivt verktøy for å videreutvikle skolene
- løfte lærerne både gjennom studiepoenggivende etterutdanning og mer bruk av internundervisning på skolene
- sette fokus på gode tilbud som trigger elevenes nysgjerrighet og lærelyst, som for eksempel Newtonrommet og deltakelse i First Lego League
- være positive til mangfoldighet, som for eksempel Montessoriskole og Internasjonal skole
- prioritere oppstart av nye Harstad skole i kommende periode, og før den tid renovere toaletter på gamle Harstad barneskole
- evaluere skolestrukturendringen for å få tallfestet og beskrevet gevinst og kostnad av de endringene som er gjort
- styrke helsesøstertjenesten i skolen for mer og bedre forebyggende arbeid
- ikke prioritere kommunale midler til satsningen Ny Giv, før eventuelt dokumentert effekt av det

Forebygge frafall i videregående skole

Frafallet i videregående skole på 30 % er en av norsk skoles største utfordringer. Venstre har som mål at minst 90 % skal fullføre og bestå videregående opplæring. Dette målet vil vi nå gjennom tidligere intervensjon, med raskere støttetiltak for elever i fare for å falle ut. I dag er videregående skole organisert på fylkesnivå, og det er kun i begrenset grad kommunale tiltak kan påvirke dette.

Harstad Venstre vil:

- ivareta en desentralisert skolestruktur som ivaretar prinsippet om lik rett til utdanning uavhengig av bosted
- ivareta en skolestruktur som er bærekraftig i forhold til framtidig kompetansebehov, og som bidrar til mindre frafall i videregående skole
- bidra mot frafall gjennom gode forebyggende tjenester som helsesøstertjenesten og kommunepsykolog.

Høyere utdanning

Harstad Venstre opplever Høyskolen i Harstads virksomhet sentral både for regionens utdanningsmuligheter, rekruttering av arbeidskraft til regionen og som et selvstendig kraftsenter i byen vår. Harstad Venstre har vært opptatt av at strukturendringer av høyere utdanning i Nord-Norge skal skje gjennom en demokratisk prosess med deltakelse både fra institusjonene selv og fra det politiske miljø.

Harstad Venstre vil:

- tilrettelegge for HiHs virksomhet i Harstad, med for eksempel flere praksisplasser
- ivareta studietilbudenes omfang, størrelse og kompetanse i Harstad også etter en strukturendring av høyere utdanning i Norge
- at Høyskolene i Harstad og Narvik i framtida blir en del av samme institusjon, og ser da for oss en sammenslåing med Universitetet i Tromsø

Et romsligere og rausere samfunn

Likestilling og likeverd er grunnleggende liberale verdier. Demokratiet er ikke fullstendig uten sterkt vern for mindretallet.

Harstads vekst i innbyggertall er ikke i hovedsak våre barnefødsler, men innvandring hit fra inn- og utland. Harstads nye innbyggere må møtes på en positiv måte, med tilrettelegging i form av utvikling av nye boligområder, nok barnehageplasser, gode skoler og spennende arbeidsplasser.

Venstre er grunnleggende positiv til mobilitet over landegrensene, samtidig som vi er opptatt av et klart regelverk i asylpolitikken. Det er en menneskerett å kunne søke og få asyl for den som trenger beskyttelse. Venstre vil effektivisere identitetsavklaringer hos asylsøkere, og sette en tidsfrist på saksbehandlingstiden. Venstre vil at barns rettigheter prioriteres tungt, og at lengeværende barn skal få opphold i Norge.

Tilgjengelighet for alle innebærer også endringer på det rent fysiske plan. Store deler av Harstad er ikke tilgjengelig for de med fysiske funksjonshemninger. Dette må også årene framover ha fokus ved både nybygg og renovasjon, hos både det offentlige og det private.

Sammenlignet med andre land i verden er vårt fattigdomsproblem lite. Men det finnes også her. I en skoleklasse med 30 elever er det gjennomsnittlig 2 til 3 som lever i fattigdom. Venstre har nå lansert en tiltakspakke med 75 tiltak mot fattigdom. I Harstad har vi den foregående perioden sett utgiftene til NAV Sosial være blant dem som har økt år etter år. Her har særskilt andelen til yngre brukere vært økende. Dette forteller oss at i et stadig rikere samfunn, er det dessverre også flere fattige. Harstad Venstre har hatt en interpellasjon på temaet fattigdom og tar denne problematikken på alvor. Fattigdommen er skambelagt, og barn går ofte langt for å skjule den. Å vokse opp i fattigdom handler om alt fra mangel på sunn mat, klær og skikkelige boforhold, til manglende mulighet til å delta på fritidsaktiviteter eller kulturopplevelser, feire egen og andres bursdag, og gå på kino og kafé. Og like alvorlig er den følelsen barn får når de ikke får ta del i et fellesskap og opplever at de ikke er likeverdige.

Harstad Venstre vil:

- bosette minimum det antallet flyktninger vi i dag har vedtak på; noe som i praksis betyr en økning sammenlignet med dagens praksis
- tilrettelegge for frivillige organisasjoner som arbeider med å fremme integrering på ulikt vis.
- stille krav om universell utforming av større bygningsprosjekter
- øke dagens sosialsats

- differensiere barnehage- og SFO-sats utfra inntekt
- arbeide videre mot mobbing med utgangspunkt i det vedtatte Mobbemanifestet

Kreativitet i kulturhovedstaden i nord

Harstad er kulturhovedstaden i Nord-Norge, en status vi i Harstad Venstre er stolte av. Venstre ser på et aktivt kulturliv som avgjørende for utviklinga av enkeltmennesket og som en bærebjelke i samfunnet. Kunst kan tydeliggjøre et budskap og gi nye innfallsvinkler til opplagte sannheter. Harstad Venstre er derfor opptatt av at kulturlivet gis gode betingelser. God kulturpolitikk er også god næringspolitikk.

Ungdomstilbudet i Harstad har utviklet seg positivt de senere årene. En endret organisering under Kulturskolen har bidratt til dette. Ungdommens hus har blitt et godt tilholdssted, med rikholdig og variert tilbud til ungdom. At politikk også her er et tema er viktig for demokratiutvikling.

Kulturskolen i Harstad holder et høyt faglig nivå og er et godt tilbud til de som får plass der. Dessverre har man ennå for få plasser sett i forhold til behovet. Derfor mener Harstad Venstre at vi også bør bidra med tilskudd til private aktører som ønsker å supplere dette tilbudet. Den kompetansen som barna drar med seg videre i livet er verdifull uavhengig av framtidige interesser og utdanningsvalg.

Harstad Venstre vil:

- støtte opp om driften av Harstad Kulturhus, herunder Harstad kino og Galleri Nord-Norge, og gi mer forutsigbare økonomiske rammevilkår
- fortsatt utnytte samdriftsfordeler i modellen galleri-kino-kulturhus
- støtte større og mindre private og samlende initiativ som Stien langs sjøen
- gi full støtte til breddeidretten og fritidsaktiviteter for alle generasjoner
- støtte opp også om private kulturaktører som Harstad kunstforening med Barnekunsts skolen og andre, blant annet gjennom mer forutsigbar økonomisk støtte
- arbeide for at visuell kultur innlemmes i Den Kulturelle Skolesekk og Spaserstokk
- arbeide for å skape flere kunstnerarbeidsplasser i Festspillenes hjemby
- arbeide for døgnåpen biblioteksløsning
- forby utleie av kommunal eiendom til sirkus med ville dyr
- støtte opp om innovative og spennende eventer i vår landsdel, som Arctic Race of Norway
- prioritere lavterskeltilbud som bidrar til at flere får delta og flere får oppleve
- støtte opp om og videreutvikle Ungdommens hus med aktivt framfor passivt tilbud
- videreutvikle modellen med kulturkoordinator på sykehjem, og vurdere lignende løsninger andre steder
- la nye ideer testes ut; eksempelvis bruke kinosal til mer enn filmvisning
- arbeide for at vi som kulturhovedstaden i nord skal tilby gratis inngang til utvalgte kinoforestillinger og kulturhusarrangementer, samt utstillinger som mottar offentlig støtte

Et mangfoldig næringsliv i et voksende Harstad

Harstad Venstre ønsker å ta vare på de små bedriftene som gjør vårt lokalsamfunn unik gjennom å bidra nasjonalt til bedre innovasjonslånereordninger, endringer i arbeidsmiljøloven og tryggere velferdsrettigheter for selvstendig næringsdrivende. Lokalt er vi opptatt av godt samarbeid mellom kommune og næringsliv for optimal tilrettelegging for næringslivet. Fortsatt satsning på en utadrettet næringsrådgiver, et strategisk næringsfond og tilrettelegging for attraktive næringsareal er viktig.

Harstad Venstre ønsker å utvikle et levende og grønt sentrum for et rikt handels- og kulturliv. Etablering av Statoil i sentrum gir ny giv og nye muligheter. Vi vil bidra aktivt inn i arbeidet med ny Sentrumsplan, hvor byen, havet og menneskene står i sentrum. Et levende Harstad sentrum ivaretar handelsnæringsens behov, og da særskilt en levende handel utenfor kjøpesentrene. Harstad Venstre er opptatt av sammenhengene og samvirkningen mellom samferdsel, næringsliv og det kommunale planverket.

Innenfor petroleumsnæringen vil etablering av det fjerde driftsmiljøet ved Statoil i Harstad gi ringvirkninger for hele landsdelen med ytterligere etableringer av industriklynger, øvrig petroleumsvirksomhet og samtidig ringvirkninger også på infrastruktur, samferdsel og generell vekst. Harstads rolle som nordnorsk oljehovedstad er med dette på ingen måte avhengig av samtidig åpning for oljeleting i Nordland VI og VII og Troms II.

Harstad Venstre ønsker et mangfoldig næringsliv. Det er rik vekst i kommunens oljerelaterte næringsliv. Nettopp da er det viktig å også se og synliggjøre andre deler av kommunens næringsliv. I nye Harstad kommune utgjør primærnæringene en større del. Realisering av Bjarkøyforbindelsene er viktig for utviklingen av robuste primærnæringer i øyriket.

Harstad Venstre vil:

- tilrettelegge best mulig for småbedrifter og nyetablerere
- at Harstad skal være en ja-kommune
- prioritere nisjebutikker i levende sentrumsgater framfor etablering av store kjøpesentra utenfor byen
- skape gode samferdselsårer i kommunen vår for å fremme næringsutvikling i alle deler av den, og er blant annet derfor positiv til og opptatt av Bjarkøyforbindelsen
- ønske en utadrettet næringsrådgiver og et strategisk næringsfond som prioriterer mangfold, distrikt, gründere og småbedrifter
- legge til rette for et mangfoldig næringsliv gjennom attraktive næringsarealer
- legge til rette for ei god sentrumshavn, og søker en løsning uten større arealutvidelse av sentrum (se kapittel under Miljø)
- ikke legge til rette for næringsarealer i Hestvika og på Arnøya (se kapittel under Miljø), men søke andre mulig areal nord og sør for byen.
- fortsatt utvikle turistnæringen, og mener naturturisme vil se en større vekst enn cruisebåtturisme i vårt nærrområde
- kjempe for å beholde kompetansearbeidsplasser i vår region

Lokaldemokratiet vårt i Harstad kommune

Venstre mener at man som regel vil finne de gode løsningene lokalt. Vi ønsker derfor mindre øremerking og mindre statlig styring. Venstre er opptatt av at folkestyret skal være basert på borgernes aktive deltakelse og engasjement i lokalsamfunnet. Makten bør ikke samles på færre hender i politikk og administrasjon.

Harstad Venstre skapte i sin tid innbyggernes spørretime i starten av hvert kommunestyremøte, noe vi er stolte av. Harstad Venstre har gjennom hele siste periode arbeidet for å være så tydelige og transparente som mulig. Vi har offentliggjort nærmest alle våre innlegg fra kommunestyremøter på nettsiden vår, og velger å være åpne med vår argumentasjon i leserinnlegg i Harstad Tidende. Gjennom facebookside gjør vi både politikken vår og arrangementene våre tilgjengelige. Alt dette er for å rekruttere bredere og for at våre velgere skal være trygge på hva vi til ethvert tidspunkt har sagt og ment.

Venstre er positive til sammenslåing av kommuner. Gjennom sterkere kommuner kan vi løse større oppgaver lokalt. Harstad Venstre er glade for å nå gjennomføre første kommunestyrevalg hvor tidligere Bjarkøy nå er en del av Harstad kommune.

Harstad Venstre vil:

- arbeide for mer bruk av folkemøter før viktige beslutninger
- arbeide for bedre informasjonsarbeid ut mot folket, herunder også lettere tilgang på offentlige saksdokument, for å bedre folks mulighet til å engasjere seg
- arbeide for et samsvar mellom de inntekter staten stiller til rådighet og de oppgavene kommunen pålegges
- arbeide for fortsatt bærekraftige kommunale budsjett som prioriterer skole og velferd
- arbeide for et kommunalt eiendomsselskap for bedre forvaltning og vedlikehold av kommunal eiendom
- sikre et forsvarlig tilbud innenfor skole og velferd gjennom å bruke eiendomsskatten mer målrettet, framfor å ta den bort
- arbeide for et mer representativt demokrati gjennom et prosjekt for å gjøre politikken mer tilgjengelig og attraktiv for grupper som nye, yngre, kvinner og selvstendig næringsdrivende
- redusere byråkratiet i møtevirksomhet, innkalling, saksliste, sakspapir etc.
- arbeide for stemmerett for 16-åringer
- verne om varslere
- støtte opp om prosessen om kommunesammenslåing